Gemeente Oldenzaal

Reacties op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Omgevingseffectrapport (OER)

Omgevingsvisie Oldenzaal 2050

Nota van beantwoording

1.Inleiding

De gemeente Oldenzaal stelt een omgevingsvisie op voor de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving tot 2050. Voor de onderbouwing van de keuzes in de omgevingsvisie wordt een omgevingseffectrapport (OER) opgesteld. De Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) beschrijft welke onderwerpen in het OER worden onderzocht en op welk detailniveau de effecten worden beoordeeld.

Op de NRD zijn drie reacties ontvangen. In deze nota zijn de reacties op hoofdlijnen samengevat en van een gemeentelijke beantwoording voorzien. De beantwoording sluit aan bij het strategische karakter van de omgevingsvisie en het bijbehorende OER. Dat betekent dat het OER inzicht geeft in relevante omgevingseffecten en in de afweging tussen ontwikkelrichtingen, maar geen toetsing bevat van ieder afzonderlijk terrein, initiatief of project.

1.1 Leeswijzer

Per reactie is eerst de kern van de ingebrachte punten weergegeven. Daarna volgt de beantwoording. Tot slot is aangegeven of en hoe de reactie doorwerkt in het OER of in een later uitwerkingsspoor. De weergave van de reactie is een samenvatting. De oorspronkelijke reacties blijven onderdeel van het dossier.

> Uitgangspunt voor de beantwoording
> De omgevingsvisie en het OER zijn strategische documenten. Zij geven richting op hoofdlijnen en ondersteunen een zorgvuldige integrale afweging. Detailonderzoek, locatiekeuzes, toedeling van activiteiten en functies aan locaties en uitvoeringsmaatregelen volgen waar nodig in programma's, het omgevingsplan of concrete projecten.

2. Reactie 1

2.1 Samenvatting van de reactie

- De indiener vraagt om in het OER uitgebreider in te gaan op het bestaande aanbod en gebruik van bedrijventerreinen, de mogelijkheden voor herontwikkeling en het type bedrijvigheid dat passend is bij Oldenzaal.
- De indiener vraagt aandacht voor de relatie tussen het OER en regionale afspraken over vraag en aanbod van bedrijventerreinen.
- De indiener vraagt om een zorgvuldige, waar mogelijk kwantitatieve onderbouwing van keuzes over bedrijvigheid en ruimtegebruik.

2.2 Beantwoording

De gemeente onderschrijft dat inzicht in het bestaande aanbod, het ruimtegebruik en de ontwikkelopgave voor bedrijventerreinen nodig is voor een zorgvuldige afweging. In het OER wordt daarom ingegaan op de huidige situatie en de autonome ontwikkeling van bedrijvigheid. Daarbij worden vraag naar en aanbod van bedrijfsruimte op semi kwantitatieve wijze beschouwd. Ook wordt aandacht besteed aan kansen en effecten van herstructurering en herontwikkeling van bestaande bedrijventerreinen.

Het OER blijft daarbij aansluiten bij het abstractieniveau van de omgevingsvisie. Het rapport geeft geen afzonderlijke beschrijving of beoordeling van het functioneren van ieder bedrijventerrein en doet geen uitspraken over individuele bedrijven of concrete bedrijfsverplaatsingen. Waar een verdere uitwerking nodig is, kan dit plaatsvinden in een thematisch programma economie, een gebiedsprogramma of bij de voorbereiding van een concreet project.

Regionale afspraken over de programmering van bedrijventerreinen zijn relevant als context voor de verwachte vraag en het beschikbare aanbod. Het maken of herijken van die afspraken is echter geen onderdeel van de gemeentelijke

omgevingsvisie en daarmee ook niet van de reikwijdte van het OER. Het OER kan beschikbare regionale informatie benutten voor de beschrijving van de referentiesituatie en de opgaven, maar treedt niet in de regionale besluitvorming.

In de botsproeven voor Oldenzaal-Zuid en de Enschedesestraatzone worden verschillende ontwikkelrichtingen en de samenhang tussen functies onderzocht. De herstructurering van bedrijventerreinen maakt hiervan onderdeel uit. De uitkomsten worden op hoofdlijnen verwerkt in het OER en betrokken bij de keuzes in de omgevingsvisie.

Conclusie

> De reactie geeft geen aanleiding om de reikwijdte of het detailniveau van het OER te wijzigen. Wel wordt in het OER verduidelijkt hoe bestaand aanbod, ruimtegebruik, herstructurering en regionale informatie op strategisch niveau worden betrokken.

3. Reactie 2

3.1 Samenvatting van de reactie

De indiener vraagt om onderzoek naar:

1. De mate waarin de ruimtedruk binnen de gemeentegrenzen gevolgen heeft voor groen, leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit.
2. De ontwikkelcapaciteit binnen de gemeentegrenzen in relatie tot de opgaven voor woningbouw, mobiliteit, economie en voorzieningen.
3. De risico's van het concentreren van ruimtelijke ontwikkelingen binnen de bestaande gemeentegrenzen.
4. De noodzaak en meerwaarde van alternatieve ontwikkelrichtingen buiten de gemeentegrenzen als onderdeel van een integrale afweging.
5. De rol van participatie en de manier waarop onderwerpen zoals goederenvervoer per spoor, een rondweg en woningbouw buiten de gemeentegrenzen in het proces worden betrokken.

3.2 Beantwoording

De gemeente onderschrijft dat de toenemende ruimtedruk en de samenhang tussen wonen, werken, mobiliteit, voorzieningen, groen en leefkwaliteit centraal moeten staan in de afweging. In de botsproeven worden voor vijf uitwerkgebieden alternatieven met elkaar vergeleken. Daarmee wordt de bandbreedte van mogelijke ontwikkelingen onderzocht en ontstaat inzicht in de kansen, risico's en onderlinge spanningen die binnen die gebieden optreden.

Bij deze vergelijking wordt gekeken naar de mate waarin verschillende opgaven inpasbaar zijn en naar de draagkracht van gebieden. Voor woningbouw wordt onder meer onderzocht welke aantallen woningen binnen verschillende woonmilieus denkbaar zijn. De resultaten zijn bedoeld om keuzes op visieniveau te ondersteunen. Zij vormen geen besluit over concrete aantallen, locaties of projecten.

De eerste drie onderzoeksvragen van de indiener worden daarmee in samenhang betrokken bij de botsproeven en de beoordeling van de omgevingsvisie in het OER. Effecten op groen, leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit maken onderdeel uit van het beoordelingskader. Ook de verhouding tussen de ontwikkelopgaven en de beschikbare ruimte binnen de gemeente wordt op het passende abstractieniveau inzichtelijk gemaakt.

Het verzoek om alternatieve ontwikkelrichtingen buiten de gemeentegrenzen volwaardig te onderzoeken, valt buiten de scope van een gemeentelijke omgevingsvisie. De visie heeft betrekking op het grondgebied van Oldenzaal. Het OER beschrijft waar relevant de positie van Oldenzaal in de regio en kan regionale ontwikkelingen en afspraken als context meenemen, bijvoorbeeld voor woningbouw en bedrijvigheid. Het OER onderzoekt echter geen concrete ontwikkellocaties of beleidsalternatieven buiten de gemeentegrenzen. Dergelijke vraagstukken vragen om afstemming en besluitvorming in regionale trajecten.

Participatie maakt onderdeel uit van het proces van de omgevingsvisie en valt onder de verantwoordelijkheid van de gemeente. De wijze waarop reacties uit de samenleving zijn opgehaald en betrokken, wordt verantwoord in het omgevingsvisiespoor. Het OER heeft een andere rol: het maakt de omgevingseffecten van beleidskeuzes inzichtelijk en ondersteunt de afweging. Onderwerpen die buiten de scope van de gemeentelijke visie zijn geplaatst, zoals een nieuwe rondweg of woningbouw buiten de gemeentegrenzen, worden daarom niet als alternatief in het OER onderzocht. Voor goederenvervoer per spoor worden de relevante effecten en aandachtspunten binnen het beoordelingskader betrokken voor zover deze samenhangen met keuzes in de omgevingsvisie.

Conclusie

> De reactie geeft geen aanleiding om ontwikkelrichtingen buiten de gemeentegrenzen aan het OER toe te voegen. De gevraagde inzichten over ruimtedruk, ontwikkelcapaciteit en risico's binnen Oldenzaal worden op strategisch niveau betrokken bij de botsproeven en de integrale beoordeling.

4. Reactie 3

4.1 Samenvatting van de reactie

- De indieners vragen om de landschappelijke, ecologische en sociale kwaliteiten van De Elsmors te behouden en te versterken. Zij wijzen onder meer op het kleinschalige cultuurlandschap, biodiversiteit, ecologische verbindingen, bestaande bewoning en noaberschap.
- De indieners vragen om de waterstructuur, waaronder de Jufferbeek en andere watergangen, leidend te laten zijn en ruimte te behouden voor waterberging en klimaatadaptatie.
- De indieners stellen een landschappelijk versterkingsscenario voor met bosranden, houtwallen, singels, streekeigen beplanting, retentie en versterking van ecologische verbindingen.
- De indieners vragen om recreatief medegebruik ondergeschikt te laten zijn aan natuur-, landschaps- en ecologische waarden en bieden aan bij te dragen aan beheer, monitoring en verdere uitwerking.
- De indieners verzoeken De Elsmors aan te wijzen als groene en klimaatadaptieve bufferzone en het gebied uit te sluiten voor grootschalige woningbouw, uitbreiding van bedrijvigheid en nieuwe infrastructurele verbindingen.

4.2 Beantwoording

De gemeente herkent dat De Elsmors verschillende waarden en opgaven verenigt. De ingebrachte aandachtspunten voor landschap, natuur, water, klimaatadaptatie, gezondheid, leefbaarheid en sociale samenhang passen bij de brede leefomgevingsaspecten die in het OER worden beoordeeld. Zij worden daarom betrokken bij de beschrijving van de huidige situatie en, voor zover relevant voor de onderzochte ontwikkelrichtingen, bij de beoordeling van effecten voor Oldenzaal-Zuid.

De botsproef is bedoeld om op strategisch niveau inzichtelijk te maken welke kansen, risico's en afruilen ontstaan bij mogelijke ontwikkelingen. Daarbij worden de bestaande landschappelijke en natuurlijke kwaliteiten, de lucht- en geluidskwaliteit, bereikbaarheid en andere relevante leefomgevingsaspecten meegewogen. Het OER bevestigt of verwerpt niet op voorhand één door een indiener voorgesteld toekomstscenario. Het landschappelijke versterkingsscenario wordt daarom beschouwd als inhoudelijke inbreng en als mogelijke bouwsteen voor een latere gebiedsgerichte uitwerking, niet als zelfstandig alternatief dat één op één in het OER wordt doorgerekend.

Water, bodem en landschap vormen belangrijke uitgangspunten voor de omgevingsvisie en het OER. De betekenis van bestaande watergangen, waterberging, klimaatbestendigheid en ecologische samenhang wordt op het passende abstractieniveau betrokken. De exacte ligging, dimensionering, inrichting en juridische bescherming van waterlopen, retentiegebieden, houtwallen, singels of bosranden vraagt nader onderzoek en afstemming met het waterschap en andere bevoegde partijen. Dit detailniveau hoort bij een gebiedsprogramma, projectbesluit of wijziging van het omgevingsplan.

De verwijzingen naar beschermde soorten en specifieke ecologische waarden zijn relevante signalen. Het OER beoordeelt natuur en biodiversiteit op strategisch niveau en maakt gebruik van beschikbare gebiedsinformatie. Het OER vervangt geen ecologisch veldonderzoek of soortenonderzoek dat nodig kan zijn bij een concreet initiatief. Ook de aangehaalde beleidskaders en feitelijke claims worden in het OER alleen overgenomen voor zover zij voor de reikwijdte relevant en op basis van actuele, gezaghebbende informatie verifieerbaar zijn.

Het verzoek om De Elsmors nu definitief uit te sluiten voor verstedelijking of infrastructuur gaat verder dan de functie van de NRD. De NRD bepaalt welke effecten en alternatieven in het OER worden onderzocht, maar neemt geen definitief besluit over de toekomstige functie of begrenzing van een gebied. Een dergelijke keuze wordt gemaakt in de omgevingsvisie en, waar nodig, nader uitgewerkt en juridisch geborgd in programma's, projecten en het omgevingsplan. De in de reactie benoemde waarden worden daarbij zichtbaar meegewogen.

De bereidheid van bewoners en betrokkenen om mee te werken aan beheer, monitoring en verdere uitwerking wordt gewaardeerd. De vorm van participatie en samenwerking wordt niet in het OER vastgelegd. Dit kan worden betrokken bij een eventuele gebiedsgerichte vervolgfase. Daarbij worden vooraf de ruimte voor invloed, verantwoordelijkheden en randvoorwaarden duidelijk gemaakt.

Conclusie

> De reactie leidt niet tot een afzonderlijk voorkeursbesluit of een definitieve uitsluiting van functies in de NRD. Wel worden de waarden en aandachtspunten voor landschap, natuur, water, klimaatadaptatie, leefkwaliteit en sociale samenhang herkenbaar betrokken bij de botsproef Oldenzaal-Zuid en de integrale beoordeling in het OER. Concrete inrichtings- en beschermingsmaatregelen horen bij de latere gebiedsgerichte uitwerking.

5. Doorwerking in het OER

De ontvangen reacties bevestigen het belang van een navolgbare afweging tussen ruimte voor wonen, werken, voorzieningen, mobiliteit en de bescherming van groen, leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit. De reacties leiden niet tot een verbreding van de formele reikwijdte van het OER. Wel worden de volgende punten in de uitwerking herkenbaar gemaakt:

- Het bestaande aanbod en ruimtegebruik op bedrijventerreinen en de opgave voor herstructurering worden op strategisch niveau beschreven.
- Vraag naar en aanbod van bedrijfsruimte worden semi kwantitatief beschouwd, waarbij regionale informatie als context kan worden benut.
- De botsproeven maken ruimtedruk, draagkracht en effecten van ontwikkelrichtingen binnen de onderzochte gebieden inzichtelijk.
- Effecten op groen, landschap, biodiversiteit, water, klimaatadaptatie, gezondheid, leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit worden via het beoordelingskader betrokken.
- Bij de botsproef Oldenzaal-Zuid worden de bestaande kwaliteiten en aandachtspunten van De Elsmors meegewogen.
- Het voorgestelde landschappelijke versterkingsscenario geldt als inhoudelijke bouwsteen voor eventuele verdere gebiedsuitwerking, niet als reeds gekozen inrichting of zelfstandig OER-alternatief.
- Ontwikkelrichtingen buiten de gemeentegrenzen worden niet als alternatief onderzocht. Regionale ontwikkelingen worden als relevante context beschreven.
- Het onderscheid tussen participatie in het omgevingsvisieproces en de onderzoekende rol van het OER wordt verduidelijkt.

Zorgvuldig afwegen op het passende abstractieniveau

Deze nota vat de ingebrachte punten samen en geeft per reactie aan hoe deze worden betrokken bij het omgevingseffectrapport. Persoonsnamen zijn niet opgenomen. De reacties zijn genummerd om de privacy van indieners te beschermen en de inhoud centraal te stellen.

Contactgegevens
gemeente Oldenzaal
Ganzenmarkt 1
7571 CD Oldenzaal
omgevingsvisie@oldenzaal.nl
(05 41) 58 81 11

Copyright
Als u iets wilt gebruiken van dit document, dan graag eerst contact opnemen met de gemeente Oldenzaal.